

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА

О. І. Кириченко

**Методичні рекомендації до написання та оформлення
кваліфікаційних робіт з теорії та практики
образотворчого мистецтва**

Кропивницький 2019

УДК
ББК

Методичні рекомендації до написання та оформлення кваліфікаційних робіт з теорії та практики образотворчого мистецтва / Кириченко О. І. – Кропивницький: Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, 2019. – 46 с.

Автор-укладач: кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри образотворчого мистецтва та дизайну О. І. Кириченко

Рецензенти:

Стрітьєвич Т.М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого мистецтва та дизайну

Бабенко Л.В. – кандидат педагогічних наук, професор кафедри образотворчого мистецтва та дизайну

Затверджено методичною радою
Центральноукраїнського державного
педагогічного університету ім.
В.Винниченка
Протокол № _____ від _____ 2019 р.

В С Т У П

Виконання наукових робіт з фахових дисциплін є обов'язковим етапом навчального процесу у вищому навчальному закладі. Специфіка даних робіт на мистецькому факультеті полягає в об'єднанні теоретичних, творчих і експериментально-дослідницьких аспектів, що спрямовує на готовність майбутнього фахівця до практичній діяльності.

Такими науковими дослідженнями є кваліфікаційні роботи, завдання яких полягає в тому, щоб продемонструвати набуті вміння та навички студентів досліджувати певні проблеми в галузі дисципліни, що вивчається, продемонструвати розуміння актуальності цих проблем і застосування їх на практиці, вміння самостійно здійснювати інформаційний пошук і працювати з науковою літературою, осмислювати проблемні питання, аналізувати конкретні явища культури, мистецтва і педагогічних наук, обґрунтовувати власні погляди, поєднувати власні творчі пошуки з теоретичними питаннями у мистецькій галузі, систематизувати і узагальнювати отримані результати дослідження, а також вести професійну дискусію за напрямом і темою власного дослідження.

Як будь-яка наукова робота даний вид студентських досліджень носить індивідуальний, самостійний характер і має конкретні вимоги щодо написання, структури та оформлення. Кваліфікаційна робота бакалавра є обов'язковою формою звіту в певний період навчального процесу.

Кваліфікаційна робота з образотворчого мистецтва складається з авторського твору, в якому студент демонструє рівень володіння образотворчою грамотою, засобами художньої виразності, живописними, графічними, іншими художніми техніками, та наукової доповіді до нього. Дана кваліфікаційна робота є завершеною, що засвідчує громадянську позицію, високу освітню і професійну підготовку автора, його володіння мистецькими засобами, здатність розв'язувати професійні завдання відповідного рівня. Виконання творчої роботи супроводжується обов'язковим науковим аналізом проблеми, яка є головною в практичній діяльності, що завершує навчальний процес. На кафедрі образотворчого мистецтва та дизайну може виконуватись

також і теоретична кваліфікаційна робота з виготовленням наочності (з історії образотворчого мистецтва, дизайну та декоративно-прикладного мистецтва). Кваліфікаційна робота бакалавра має теоретично-проблемний характер, у науковій доповіді студент пропонує результати дослідження певних теоретичних питань, що пов'язані з виконанням творчої роботи.

Науково-дослідний характер кваліфікаційної роботи припускає наявність у неї матеріалів власних наукових вишукувань студентів, які повинні використовувати набуті ними знання для вирішення конкретних наукових і науково-виробничих завдань, а саме: вміти вести бібліографічний пошук за заданою науковою темою, критично аналізувати наукову літературу і формулювати наукову проблему; орієнтуватись в обраній методиці дослідження; демонструвати здібність планування дослідження для вирішення наукової проблеми та здатність отримувати достовірний і достатній для досягнення мети дослідження матеріал, аналізувати його, робити логічні висновки; вміти правильно структурувати матеріал та оформляти результати дослідження у вигляді завершеної наукової роботи, в якій співпадають результати творчого та теоретичного осмислення матеріалу.

Науковий керівник до кваліфікаційної роботи призначається кафедрою. Захист роботи відбувається прилюдно. Кваліфікаційна робота обов'язково рецензується. Рецензування кваліфікаційної роботи бакалаврів здійснюють науково-педагогічні працівники кафедри.

Тематика кваліфікаційних робіт затверджується на засіданні кафедри, вона оновлюється кожного навчального року. Студенти мають право запропонувати власну тему з обґрунтуванням доцільності її розробки. В даному випадку перевага надається таким темам, які продовжують розробку виконаної студентом курсової роботи або які безпосередньо пов'язані з місцем майбутньої професійної діяльності випускника.

Не пізніше 1 жовтня поточного навчального року загальний список усіх кваліфікаційних робіт факультету подається до навчального відділу та затверджується наказом ректора університету. Зміни або уточнення у формулюванні затвердженої теми можуть бути внесені лише за об'єктивних

причин та за згодою наукового керівника за вище названою процедурою (з обґрунтуванням змін) не пізніше наказу ректора про допуск до захисту роботи. Будь-яка довільна зміна студентом теми своєї роботи не допускається.

Методичні рекомендації до виконання даного виду робіт містять детальні вимоги та рекомендації щодо підготовки їхнього виконання, змісту, структури, написання та оформлення, а також критерії оцінювання.

Методичні рекомендації розроблені на підставі чинних нормативних документів вищої школи, Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка:

1. Закон України «Про освіту».
2. Закон України «Про вищу освіту».
3. Закон України «Про мови».
4. Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах (затверджено наказом Міністерства освіти України за № 161 від 02.06.1993).
5. Положення про організацію освітнього процесу в Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка на 2017 – 2018 навчальний рік (затверджено вченою радою університету (протокол № 1 від 31 серпня 2017 року).
6. Положення про кваліфікаційні роботи в Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка (затверджено вченою радою ЦДПУ ім. В.Винниченка. Протокол № 1 від 28 серпня 2017 року).
7. Положення про атестацію здобувачів вищої освіти у Центральноукраїнському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка Затверджено Вченою радою Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (Протокол № 1 від 28 серпня 2017 року).

РОЗДІЛ І

ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

1.1. Визначення теми і складання плану

Випускники мистецького факультету глибоко вивчають історію і теорію образотворчого мистецтва, архітектури та дизайну, декоративно-прикладного мистецтва та художньої культури в цілому, набувають практичні навички з дисциплін даного напрямку і поєднують вивчення фахових дисциплін з дисциплінами педагогічного циклу. Теми кваліфікаційних робіт мають відповідати сучасним науковим вимогам з теорії та практики названого блоку навчальних дисциплін, повинні бути актуальними і мати практичне значення. Вибір теми є важливою частиною процесу написання наукового дослідження і припускає зацікавленість студента та можливість обрання самостійного ракурсу у вивченні проблемних питань з теми.

Вибір теми здійснюється студентом за погодженням з науковим керівником, тема повинна обґрунтовуватися її доцільністю, має бути окреслена перспективність та унікальність досліджуваного матеріалу чи окремих аспектів його інтерпретації. Вибір теми *кваліфікаційної роботи бакалавра* спрямовує студента на вирішення творчих і практичних завдань при дослідженні конкретних об'єктів. Матеріал дослідження повинен охоплювати опис нових фактів, явищ і закономірностей або узагальнювати раніше відомі положення з інших наукових позицій чи у зовсім іншому аспекті, а також передбачати методи наукової полеміки.

Формулювання теми кваліфікаційної роботи має бути коротким і лаконічним, чітко визначати предмет дослідження, конкретизувати умови його вивчення, окреслювати межі проведення дослідження, відобразити мету і відповідати змісту роботи. Для цього в назву необхідно включати компоненти основної задачі, що вирішується в дослідницькій роботі. Допускається доповнення теми підзаголовком розміром не більше 5 – 8 слів. У назві не можна вживати скорочення та аббревіатури, слід уникати використання ускладненої

термінології та термінології псевдонаукового характеру. Не допускається починати назву зі слів «Вивчення процесу...», «Дослідження шляхів...», «Розробка і дослідження...», «Матеріали до вивчення...», «Деякі питання...», «До питання...» тощо, в яких не відбито достатньою мірою суть проблеми. Не допускається використання вигуків, дієслів, прислівників у назві теми, зворотів на зразок «... видів мистецтва, які ...», «...як явище, що було поширене ...» тощо.

Успішне написання будь-якої наукової роботи багато в чому залежить від правильної організації самостійної роботи студента. Підготовка роботи починається відразу після затвердження теми та отримання завдання від наукового керівника. Текст пояснювальної записки до творчої роботи має вигляд наукової доповіді, окрім тем з «Історії образотворчого мистецтва».

Наукова доповідь є головним показником процесу праці студента над кваліфікаційним дослідженням і містить виклад основних наукових положень автора. На основі завдання студент самостійно складає план (зміст) роботи у певному порядку. Як будь-яка наукова робота наукова доповідь має свої головні частини (структурні елементи), серед яких виокремлюють:

- титульний аркуш
- вступ
- аналіз аналогових джерел
- основну частину (концепція та результати роботи)
- висновки
- список використаної літератури
- додатки (фото ескізів та закінченої роботи).

Відповідно виокремленим структурним елементам текст наукової доповіді повинен містити такі необхідні елементи:

- постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими або практичними завданнями;
- аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми, на які спирається автор;
- виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується кваліфікаційна робота;

- формулювання цілей дослідження (постановка завдання);
- виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів;
- висновки з даного дослідження та перспективи подальшого розвитку в цьому напрямі;
- рисунки і таблиці необхідно подавати в роботі в розділі «Додатки».

Кваліфікаційна робота бакалавра з історії образотворчого мистецтва має теоретично-проблемний характер, студент досліджує певні теоретичні питання, що пов'язані з конкретними проблемами історії образотворчого мистецтва. Підготовка до теоретичної роботи починається відразу після затвердження теми та отримання завдання від наукового керівника. На основі завдання студент самостійно складає план (зміст) роботи у певному порядку, з переліком розділів і підрозділів, які будуть представлені в роботі. Теоретична наукова робота має свої головні частини (структурні елементи), серед яких виокремлюють:

- титульний аркуш
- зміст
- вступ
- основна частина (кілька розділів поділених на параграфи)
- висновки
- список використаної літератури
- додатки.

Правильно складений план дослідження є організуючою основою роботи студента, він допомагає систематизувати матеріал і забезпечує послідовність його викладу. План роботи узгоджується з науковим керівником.

1.2. Робота з джерелами

Після вибору і затвердження теми, а також складання початкового плану роботи необхідно приступати до підбору джерел, на основі яких буде проводиться дослідження. До моменту початку підготовки до написання

кваліфікаційної роботи у студента вже повинен бути деякий перелік джерел, з якими він ознайомився в процесі вивчення спеціальних дисциплін, а також використаних при підготовці до семінарських занять, при виконанні доповідей і рефератів. До пошуку джерел за темою роботи можуть бути використані також предметні і алфавітні каталоги книг у бібліотеках, покажчики журнальних статей, спеціальні бібліографічні довідники, тематичні збірники, які періодично випускаються видавництвами, довідникові ресурси Інтернету.

При виборі джерел важливо звертати особливу увагу на публікації останніх років, в яких відображається діюча практика, невирішені питання і проблеми. Певну допомогу у виборі джерел надає студенту його науковий керівник, при цьому вибір джерел повинен вестися студентом самостійно, роль наукового керівника полягає, головним чином, у схваленні списку відібраних джерел та інформації про новітні видання, які не були внесені в бібліотечні каталоги. Для більш повного розкриття теми студент повинен використовувати наукові джерела всіх видів – книги (монографії, підручники, словники), наукові статті, матеріали наукових конференцій, Інтернет-ресурси. Не бажано користуватися популярними виданнями і Вікіпедією. Якщо є публікації викладачів кафедри з досліджуваної проблеми, доцільно ними користуватися при написанні студентського наукового дослідження.

Опрацювання літературних джерел з теми науково-дослідницької роботи розпочинають у самостійно обраній послідовності або у порядку, запропонованому науковим керівником. Доцільно починати вивчати літературу із загальних питань і потім переходити до більш конкретних проблем теми.

У процесі підбору і вивчення джерел студент повинен вести записи з прочитаного, які можуть бути зроблені у вигляді виписок або конспектів. Виписки з тексту роблять зазвичай дослівно, у вигляді цитати. При цьому вибирати необхідно найбільш важливі, вагомі вислови, основні ідеї, які необхідно процитувати у роботі. Необхідно виявляти і конспектувати точки зору з невирішених проблем, які потім будуть коротко проаналізовані в роботі. Аналіз поглядів різних авторів на проблемні питання, які мають відношення до теми кваліфікаційної роботи, проявляє творчі здібності студента: він може

аргументовано підтримати точку зору будь-якого учасника або довести непереконливість його позиції, припустити шляхи для вирішення проблеми. При конспектуванні або виписці необхідно записувати вихідні (бібліографічні) дані тієї роботи, яка вивчалася: автора (авторів), назву, місце і рік видання, видавництво, загальну кількість сторінок у книзі (або сторінки, на яких опублікована стаття), номер тієї сторінки, матеріали якої цитуються. При посиланні на використані джерела все це обов'язково вказується і є показником вміння опрацьовувати досліджувану літературу.

При написанні наукової доповіді студент повинен обов'язково посилатися на джерела. Такі посилання дають змогу перевірити достовірність відомостей про цитування джерела, дають необхідну інформацію про нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися слід на останні видання публікацій, особливо, якщо відомо, що є перевидання. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли наявний у них матеріал, не включений до останнього видання (наприклад, якщо використовується література, яка видана у ХІХ або у середині та другої половині ХХ ст.). Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно вказати ті номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на які є посилання в роботі. Посилання в тексті на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... як вважає П.Редько [17, с.7]...» – після номеру джерела ставиться кома, потім робиться пробіл, сторінка вказується невеликою літерою з крапкою, між літерою і номером сторінки пробіл не робиться; якщо необхідно вказати дві сторінки (в разі переказу здебільшого тексту своїми словами або вибору тільки якихось основних положень з цитованого тексту), між ними немає пробілу і ставиться коротке тире: «... як зазначає у своїй праці П.Редько [17, с.11-14]». Якщо необхідно вказати декілька джерел, у посиланні номери джерел подаються у порядку їх розташування в списку використаної літератури у квадратних дужках і відокремлюються один від одного крапкою з комою, наприклад: [5; 17; 21; 27]. Кінцева крапка завжди за квадратними дужками.

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити цитати. Одним із найпоширеніших способів опрацювання джерел при написанні кваліфікаційної роботи є реферування, яке може проводитися двома шляхами – за допомогою прямого цитування авторів або за допомогою парафрази, тобто переказування змісту тексту власними словами. Відповідно до правил наукового етикету джерела потрібно опрацьовувати за оригіналами, а не вдаватися до способу наведення цитати із вторинного тексту, а також чітко відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

Загальні вимоги до цитування наступні:

а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий» (без лапок);

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту та без перекручень думок автора і додавання чужим думкам не притаманного їм смислового контексту;

в) пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками, вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, наприкінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, він не зберігається;

г) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

д) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід максимально дотримуватися близькості до викладених думок автора, бути коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело.

Посилаючись на інформацію із праць автора, запозичену з іншої публікації, в посиланні після слова «див. (дивися)» посилаються на джерело

запозичення. У список використаної літератури включають лише джерело запозичення.

Підібрані джерела систематизуються в список в алфавітному порядку (за прізвищем автора, якщо автора немає, то за назвою). У процесі роботи над темою цей список уточнюється, доповнюється, після закінчення роботи нумерується і потім в текст переносяться порядкові номери, під якими видання вказані у списку. Оформлення списку джерел здійснюється в розділі «Список використаної літератури» у відповідності з існуючим стандартом.

1.3. Збір, обробка та аналіз практичного матеріалу

Кваліфікаційні роботи виконуються з використанням практичного матеріалу. В процесі роботи над проектом студенти виконують творчу роботу в будь-якій вивченій техніці, тому успішний збір практичного матеріалу в значній мірі залежить від того, наскільки чітко студент уявляє собі напрямок роботи і який результат він повинен отримати по її завершенні.

Збір практичного матеріалу ведеться одночасно з роботою над джерелами. В процесі роботи над творчою частиною студент виконує ескізи, здійснює пошук композиційного, колористичного та технічного рішення творчого задуму. Від того, наскільки правильно і повно буде підібраний фактичний матеріал, наскільки продумано він буде осмислений у тексті, багато в чому залежить якість науково-дослідної роботи, якою є кваліфікаційна робота. При зборі практичного матеріалу слід звертати особливу увагу на ті дані, які дозволять сформулювати певні висновки і висунути обґрунтовані пропозиції для вирішення цілей і завдань наукового дослідження. За достовірність наведених у роботі даних несе відповідальність її автор. Збір та обробка матеріалу є не тільки одним з найбільш відповідальних, але і найбільш трудомістким етапом у підготовці будь-якої наукової роботи.

Практична частина кваліфікаційної роботи повинна відповідати таким вимогам:

- складність твору;

- художня виразність та образність;
- змістовність композиції;
- самостійність та оригінальність;
- творчий підхід до виконання завдання;
- естетичне оформлення роботи перед захистом.

1.4. Робота над науковою доповіддю і структура дослідження

Після вивчення та узагальнення теоретичного і практичного матеріалу, студент приступає до написання тексту наукової доповіді. Виклад питань у роботі має бути послідовним, логічним, конкретним і спиратися на сучасну практику. Текст наукової доповіді заснований на чіткій побудові композиції. Зміст і послідовність основних складових частин визначаються розглядом проблем, які досліджуються за принципом «від загального до конкретного». Основна частина роботи складається з аналізу теоретичних положень та практичного матеріалу, при цьому теорія повинна підводити до застосування основних положень на практиці. Проте студентом може виконуватись робота, яка є суто теоретичним дослідженням певної проблеми (наприклад, кваліфікаційні роботи з історії образотворчого мистецтва, дизайну та декоративно-прикладного мистецтва). В цьому разі робота має всі ті структурні складові, що є основою будь-якого дослідження.

Значна увага у процесі написання кваліфікаційної роботи приділяється її мові і стилю, що свідчить про загальну культуру автора. Перш за все необхідно стежити за тим, щоб думки мали смислову закінченість, матеріал, який викладається, був цілісним, відповідав логіці та зв'язності і був послідовним у розкритті теми. В науковому дослідженні, яким є кваліфікаційна робота, матеріал не викладається від першої особи («я вважаю, я вибрав тему» тощо), в науковій роботі це недопустимо. Текст спирається на наукові принципи і ведеться в безособовій формі («вважається», «необхідно розглянути» тощо) або іноді, в окремих випадках, використовується займенник «ми» («ми можемо стверджувати», «ми підсумовуємо сказане» тощо). При цьому виклад матеріалу

ведеться своїми словами, дослівне переписування джерел неприпустимо. Якщо необхідно використати саме висловлення з книги або статті, в даному випадку робиться посилання на джерело. В процесі написання наукової доповіді необхідно стежити за тем, щоб зміст не відхилявся від того питання, яке винесено в назву роботи.

Загальними вимогами до наукового стилю будь-якої наукової роботи є наступні:

1. Необхідно використовувати спеціальні функціонально-синтетичні засоби зв'язку, які вказують на послідовність розвитку думки (*перш за все, згодом, по-перше, по-друге, наприклад* тощо), на причинно-наслідкові відносини (*завдяки чому, отже, внаслідок чого* тощо), на перехід від однієї думки до іншої (*перейдемо до ..., слід приділити увагу... і т.п.*), на об'єкт або предмет (*даний, цей, наступний, вказаний, названий і т.п.*), на підсумок (*отже, на підсумок слід зазначити, в результаті аналізу можна підкреслити, таким чином...*).

2. Не бажано, а частіше неприпустимо використання мовних засобів, які виражають суб'єктивну оцінку студентом наукових фактів. Наприклад, не використовують іменники із зменшувальними суфіксами (*гарненький і т.п.*), не пишуть «мені більш подобається цей твір» або «я вважаю цей твір найкращим у художника» і т.п.

3. Неможливо починати речення сполучниками «та», «теж», «тож», займенником «ось», а вказівні займенники (*цей, такий, той*) необхідно використовувати тільки з опорою на попередній контекст.

4. Доцільно використовувати спеціальні вступні слова або словосполучення (*за даними..., на думку..., відповідно дослідженням...*), які вказують на джерело даних і забезпечує об'єктивність викладення матеріалу.

5. Важливим є використання тих наукових понять, термінів, категорій, які студент розуміє і може пояснити.

6. Після користування онлайн-перекладом з іноземної мови необхідно обов'язково корегувати переклад, в якому можуть зустрічатись неправильні за змістом слова (наприклад, *обсяг і об'єм, вигляд і вид і т.п.*), слова переставлені

не в тому місці або втрачені деякі слова, через що речення залишилось не закінченим.

7. Абзаці в тексті не можуть мати вигляд односкладного короткого речення. Необхідно стежити за тим, щоб загальне судження про одне і те ж явище було компактно зібране в одному абзаці.

Написання пояснювальної записки у вигляді наукової доповіді до творчої роботи має бути максимально наближене до класичної структури наукової роботи і передбачає наявність таких логічних структурних елементів:

Титульна сторінка – це перша сторінка, яка містить дані про характер, назву, місце і час виконання роботи, про її автора та наукового керівника. На титульній сторінці кваліфікаційної роботи проставляють візи завідувач кафедри та науковий керівник, які засвідчують допуск до захисту.

Вступ наукової доповіді спрямований на коротке і чітке визначення основних проблем, що містить дослідження. Відповідно даній структурі у вступі необхідно послідовно відобразити **актуальність** теми дослідження, тобто обґрунтувати вибір теми кваліфікаційної роботи. Під актуальністю теми дослідження розуміють ступінь її важливості в певний момент часу і в певних умовах для вирішення конкретної проблеми. Висвітлення актуальності повинно бути небагатослівним, визначати сутність наукової проблеми. Формулювання думок про необхідність дослідження саме даної теми не має бути емоційним (наприклад: «хто не знає видатного митця епохи!», «що ми вкладаємо в слово *мистецтво?*» і т.п.), тут не перераховуються всі проблеми, які будуть відображені в роботі, перш за все формулювання актуальності вибору теми загострює найбільш важливі проблеми, які необхідно висвітлити в її сучасному стані. *Наприклад:*

Актуальність дослідження пояснюється тим, що підвищений інтерес до особистості людини, який сформувався у Нові часи, породив різноманітність портретного образу і залишив нам багату колекцію шедеврів портретного жанру видатних майстрів. На наш погляд, дослідження вихідних установ схеми парадного портрету є актуальним, це дозволить визначити основні програмні риси образу в цьому типі портрету і виявити його функції в суспільстві і художньому стилі бароко, що зробив безпосередній вплив на зовнішню схему і внутрішній зміст портретного образу.

Далі визначаються об'єкт та предмет, мета та завдання, методи дослідження. Формулювання *об'єкту* і *предмету* дослідження повинні відповідати темі і бути лаконічними і точними. Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для дослідження. Предмет дослідження міститься в межах об'єкта. Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. Предмет дослідження завжди вужче об'єкту, він визначає тему кваліфікаційної роботи, яка є назвою роботи, але не повторює тему дослівно, саме тому увага автора при написанні роботи повинна бути спрямована на предмет. Далі у вступі формулюються *мета та завдання* дослідження, які необхідно вирішити в зв'язку з поставленою метою. Мета кваліфікаційної роботи, як правило, збігається з її назвою (темою) і полягає в дослідженні конкретних питань у межах уже апробованих концепцій і методик. Мета формулюється відходячи від теми роботи, але не повторює її слово в слово. Не слід формулювати мету як «Дослідження...», «Вивчення...», тому що ці слова вказують на засіб досягнення мети, а не на саму мету. Після цього визначаються *методи* дослідження, за допомогою яких студент досягає поставленої мети і отримує результати.

Від обґрунтування актуальності, сформульованих об'єкта ті предмета, поставлених мети та завдань, визначеної методики дослідження логічно перейти до короткого аналізу аналогових джерел, в якому перераховуються основні програмні концепції та виокремлюються деякі проблеми, що вже були розглянуті дослідниками. В огляді джерел неможливо приведення повної анотації тексту книги або перелік її змісту (зроблений на основі назв розділів), тут не приводяться всі назви джерел, що описуються, не цитуються окремі положення певних наукових матеріалів. Змістом огляду вивченої літератури є підкреслення важливості саме того ракурсу, який обраний у дослідженні, бажано закінчити огляд літератури коротким резюме стосовно необхідності проведення досліджень у даній галузі. *Наприклад:*

Дослідники неодноразово звертались до аналізу мистецтва бароко. Виявлення загальних рис стилю як явища культури розглядають Г.Вельфлін, В.Власов, О.Кривцун.

Бароко як художня система є предметом дослідження в працях Н.Осипової, Ж.Базена, М.Свідерської. Мистецтвознавці О.Федотова, М.Тасартес, К.Браун, Ж.Нере в своїх монографіях, присвячених творчості окремих художників, розглядали деякі проблеми портретного образу, але досить немає спеціальної роботи, яка б систематизувала і узагальнювала дослідження в галузі парадного портрету, його типології та його основних художніх ознак. Саме тому дана робота присвячена виявленню специфіки парадного портрету епохи бароко.

Наприкінці вступу вказується на **практичне значення роботи**, в якому містяться рекомендації щодо наукового або практичного використання результатів дослідження. Необхідною частиною вступу є вказівка на апробацію результатів дослідження, апробацією є надруковані в науковій збірці тези розміром від 3 до 5 сторінок. Вказується, назва тез та збірник наукових праць, де саме опубліковані результати дослідження. Тези (або стаття) оформлюються за вимогами наукового видання, в якому розміщується матеріал.

Загальний обсяг вступу кваліфікаційної роботи у вигляді наукової доповіді складає 1 – 1,5 сторінки.

Основна частина. Зміст основної частини наукової доповіді має відповідати обраній темі і розкривати її в повному обсязі. Тут мають бути представлені матеріали дослідження з теоретичних питань, які засновані на вивчених джерелах; надаються поняття термінологічних категорій, коротко розглядається історія вивчення проблеми і визначаються її найбільш складні аспекти. Глибоке вивчення теорії слугує основою для правильного осмислення практичної частини роботи і для формулювання обґрунтованих висновків. Далі надається загальна характеристика об'єкту дослідження, розглядаються актуальні проблеми того явища, яке вивчається, виявляються закономірності його історичного розвитку і визначаються питання сучасного стану; детально розкривається сутність проблеми, що розглядається, більш конкретизуються фактичні матеріали предмету дослідження та шляхи виявлення проблематики практичній роботі. Необхідно проаналізувати засоби практичного застосування проблеми, яка є темою роботи, але це не повинно зводитися до описування процесу виконання творчої роботи.

Висновки. Дослідження, яке проводилось у кваліфікаційній роботі, підсумовується у висновках, де коротко викладаються його результати.

Висновки повинні мати конкретний і конструктивний характер, формулюватись чітко, відображати теоретичне і практичне значення обраних методів у розкритті теми і визначати можливі шляхи для подальшого розгляду проблем, які можуть мати відношення до даної теми. Важливим аспектом є відповідність поданих узагальнюючих висновків поставленим у вступі меті і завданням. Загальний обсяг висновків у випускній кваліфікаційній роботі сягає 0,5 сторінки.

Завершується текст кваліфікаційної роботи **списком використаної літератури**, який оформлюється відповідно вимог за ДСТУ 8302:2015, і **додатками**. В список використаної літератури необхідно включити перелік всіх джерел, на які студент посилається в тексті роботи (10 – 15 найменувань). Додаток – це подання додаткової інформації, в науковій доповіді – це методичні матеріали щодо створення творчої роботи, в теоретичній роботі з «Історії образотворчого мистецтва» – це ілюстрації, копії документів, таблиці, схеми, листи, що має відношення до тексту, цей допоміжний матеріал недоцільно розміщувати в основній частині роботи. В тексті роботи повинні бути відповідні посилання курсивом (*Додаток 1*), а самі додатки нумеруються і розташовуються в порядку посилання на них у тексті.

Текст наукової доповіді до кваліфікаційної роботи бакалавра має бути написаним українською мовою, старанно відредагованим та вичитаним. Текст роботи має бути надрукований на принтері із застосуванням стандартних шрифтів.

Кваліфікаційна робота з теорії та історії образотворчого мистецтва, дизайну, декоративно-прикладного мистецтва в Основній частині має іншу структуру.

Основна частина. Зміст основної частини кваліфікаційної роботи теоретичного характеру має відповідати обраній темі і розкривати її в повному обсязі. СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ «ОСНОВНА ЧАСТИНА» В ТЕКСТІ РОБОТИ НЕ ВЖИВАЄТЬСЯ.

Основна частина оформлюється наступним чином:

РОЗДІЛ I. (Назва) ...

1.1. (Назва)...

1.2. (Назва) ...

РОЗДІЛ II. (Назва)...

2.1. (Назва)...

2.2. (Назва)...

2.2.1. (Назва)...

РОЗДІЛ III. (Назва)...

1.3. (Назва)...

2.3. (Назва)...

2.3.1. (Назва)...

2.3.2. (Назва)...

Робота може мати два, три, іноді чотири розділи, в кожному з яких повинно бути по два, три параграфи, в деяких випадках параграфи можуть бути поділені на пункти. Не бажано включати в розділ лише один параграф. Важливим є те, що всі розділи повинні бути врівноважені, тобто не може бути так, що в одному розділі тільки один параграф, а в іншому – кількість параграфів набагато більша (наприклад, у Розділі I є два параграфи, а Розділ II має п'ять – шість параграфів). Необхідно врівноважувати також текст розділів і параграфів, для цього звичайно розраховують кількість сторінок на кожний розділ (і параграф) відповідно загальному обсягу роботи. Наприклад, різниця між кількістю сторінок не може перевищуватися в два рази (5 : 10), така різниця може бути в дві – три сторінки (5 : 7). Кожний параграф закінчується коротким висновком зі стислим викладенням наведених у ньому наукових і практичних результатів (але слово «висновок» не пишеться), який підсумовує дослідні міркування, відповідає назві і загальному змісту параграфу. У кінці кожного розділу також необхідно зробити загальний висновок із стислим викладенням наведених у розділі наукових результатів, що дає змогу вивільнити загальні висновки від другорядних подробиць.

У першому розділі мають бути представлені матеріали дослідження з теоретичних питань, які засновані на вивчених джерелах; тут надаються поняття термінологічних категорій, розглядається історія вивчення проблеми і

визначаються її найбільш складні аспекти. Глибоке вивчення теорії слугує основою для правильного осмислення практичної частини роботи і для формулювання обґрунтованих висновків. Другий розділ доцільно присвятити загальній характеристиці об'єкту дослідження, розглянути актуальні проблеми того явища, яке вивчається, виявити закономірності його історичного розвитку і визначити питання сучасного стану. У третьому розділі детально розкривається сутність проблеми, що розглядається, більш конкретизуються фактичні матеріали предмету дослідження. Тут аналізуються засоби практичного застосування тій проблеми, яка є темою роботи, але третій розділ не зводиться до описування процесу виконання творчої роботи. Якщо робота має два розділи, необхідно розподілити матеріал таким чином, щоб у першому розділі були розглянуті питання історико-теоретичного характеру, а в другому – проблеми дослідження, що є основними і винесені в назву роботи, та конкретні шляхи їхнього вирішення.

Відповідальність за достовірність відомостей і можливе використання запозиченого з літературних джерел матеріалу, які містить наукова доповідь та кваліфікаційна робота з історії образотворчого мистецтва, несе автор роботи – студент.

РОЗДІЛ П

ОСНОВНІ ТЕХНІЧНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Основою до вимог щодо технічного оформлення навчальних наукових робіт є діючі державні стандарти:

- ДСТУ 3008-95 «Документи. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення» є основним стандартом для написання будь-яких наукових робіт;

- наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації»: 03 лютого 2017 р. за № 155/30023. URL <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17>

- національний стандарт України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»;

- ДСТУ 3582–97 «Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила»;

- ДСТУ 7093:2009 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Скорочення слів і словосполук, поданих іноземними європейськими мовами»;

- Бібліографічний запис. Заголовок. Загальні вимоги та правила складання: ДСТУ ГОСТ 7.80:2007;

- ГОСТ 7.12-93 «СИБИД. Библиографическая запись. Сокращение слов на русском языке. Общие требования и правила»;

- Основні вимоги до дисертацій та авторефератів дисертацій // Бюлетень ВАК України. – 2007. – № 6. – С. 9 – 17

2.1. Вимоги до технічного оформлення тексту

Виходячи з окремих положень вище перерахованих нормативних документів загальними вимогами до технічного оформлення випускних кваліфікаційних робіт є наступні:

Загальний обсяг	<ul style="list-style-type: none">- кваліфікаційної роботи (пояснювальної записки до творчої роботи у вигляді наукової доповіді) – 8 – 12 сторінок- кваліфікаційної роботи з історії образотворчого мистецтва, дизайну, декоративно-прикладного мистецтва – 50 сторінок
Шрифт та інтервал	Текст набраний на комп'ютері 14 кеглем через 1,5 інтервали, шрифт Times New Roman, вирівнювання – по ширині, абзацний відступ – 1,25 (приблизно 5 знаків). Друкується робота на одному боці аркуша білого паперу стандартного формату А4. Якість тексту має відповідати вимогам його чіткого копіювання.
Поля	Текст необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: ліве – не менше 30 мм, праве – не менше 10 мм, верхнє – не менше 20 мм, нижнє – не менше 20 мм. Орієнтація сторінки – книжна.

Якщо у тексті є описки і друкарські помилки, їх можна виправляти, але їхня кількість не має перевищувати п'яти на сторінку. Неправильно надруковані частини тексту підчищають лезом бритви, заклеюють папером або замащують білим коректором, а зверху вдруковують або вписують від руки пастою тільки чорного кольору правильний текст. Окремі пропущені слова або літери можна вписати над рядком, а зайві – замастити коректором. Посилання на додаток у тексті роботи подається *курсивом* у круглих дужках.

Назва всієї роботи подається великими жирними літерами. *Назви структурних розділів* – вступ, основна частина, висновки, список використаної літератури – подаються жирними літерами.

Кваліфікаційна робота з історії образотворчого мистецтва оформлюється наступним чином:

З М І С Т

(розрив сторінки)

В С Т У П

(1,5 інтервали до тексту)

(розрив сторінки)

Р О З Д І Л (2 пробіли) I

НАЗВА – ПОДАЄТЬСЯ ПРОПИСНИМИ ЛІТЕРАМИ ЖИРНИМ ШРИФТОМ

(1,5 інтервали)

1.1. (Назва – невеликими літерами, з абзацом по ширині, жирним шрифтом)

(1,5 інтервали до тексту)

Текст – по ширині з відступом абзацу 1,25. Після тексту – 1,5 інтервали.

1.2. (Назва – невеликими літерами)

(розрив сторінки)

Р О З Д І Л II

НАЗВА

2.1. (Назва – невеликими літерами)

2.2. (Назва – невеликими літерами)

В И С Н О В К И

(розрив сторінки)

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Д О Д А Т К И

Одна з найважливіших вимог до тексту кваліфікаційної роботи полягає у правильному *використанні джерел*, для цього в ході написання дослідження

необхідно робити **посилання**, як у випадку прямого цитування, так і тоді, коли використовуються думки різних авторів, але вони не цитуються, а тільки переказуються власними словами, або з джерела запозичене будь-яке наукове положення, цифровий, фактичний матеріал. Посилання на наукові джерела є обов'язковим елементом роботи. Неприпустимо списування чужих думок. Наявність посилань на джерела свідчить про ту роботу, яка була зроблена при написанні кваліфікаційної роботи з поглибленим вивченням питань, що досліджуються, а також про наукову відповідальність студента. Посилання в тексті роботи оформлюються під тим порядковим номером, під яким джерело надане в списку використаної літератури, і виділяється квадратними дужками. Наприклад: *Ця проблема вперше була відзначена в роботі П.Р.Цепка [22]*. Між прізвищем автора і квадратними дужками має бути пробіл, крапка ставиться за дужками.

Слід звернути увагу на посилання в кваліфікаційної роботи на конкретних авторів, прізвища яких приводяться в тексті: ініціали стоять попереду прізвища, на тому ж необхідно зосередитись в огляді використаних джерел у вступі (тоді як у списку використаної літератури ініціали стоять після прізвища).

Іноді в роботі для підсилення значення треба звернути увагу на терміни, вжиті у тексті вперше, зробити логічний чи смисловий наголос, виділити правило, визначення тощо. Для відокремлення у тексті окремих слів або частин використовуються певні прийоми (способи) **виділення інформаційного матеріалу**:

- **ВЕЛИКИМИ ЛІТЕРАМИ**. Цей спосіб слугує для виділення окремих слів.
- У розрядку (пробіл) оформляються окремі слова і короткі фрази, це виглядає як рівномірні пропуски між літерами тексту. Коли слово пишеться у розрядку, то після кожної літери в слові робиться проміжок в один знак, а між словами, написаними у розрядку, й текстом роблять відступ у 2 – 3 знаки, щоб слова відокремлювались. Розділові знаки після слів у розрядку ставляться на відстані одного знака, а наступне слово починається за 2 – 3 знаки.

- *Підкреслення* – найзручніший спосіб виділення окремих слів і фраз, підкреслюються слова або частина тексту суцільною або пунктирною лінією. Лінію підкреслення починають під першою, а закінчують під останньою літерою слова, яке виділяють; розділовий знак, що стоїть після слова, не підкреслюють. Проте лапки і дужки підкреслюють. Ціле речення треба підкреслювати суцільною рисою, починаючи від першої літери і закінчуючи останньою літерою речення.

- *Написання літер жирним шрифтом* або *курсивом*: виділяються слова, речення, частини тексту.

- Застосування в тексті *іншого кольору шрифту*.

Проте необхідно мати на увазі, що в тексті може бути виділене одне або кілька слів, але не більше одного речення.

Іноді в роботі є потреба в додаткових посиланнях, які називаються *примітками*. Ці додаткові повідомлення або пояснення до тексту (слова, речення) слугують для того, щоб пояснити незрозумілі місця у тексті або такі, які вимагають додаткових пояснень і матеріалів, без яких певне поняття буде неповним, однобоким.

Примітка оформлюється тільки на тій сторінці, де в тексті є вказівка на неї. В тексті може бути одна і більше приміток, які на сторінці помічають (*Примітка 1*). Примітку розташовують після основного тексту з урахуванням нижнього поля і відокремлюють лінією. Переносити примітку на іншу сторінку не дозволяється. Примітка пишеться одразу від краю лівого поля словом «Примітка». Якщо примітка в тексті одна, то в кінці даного слова ставиться крапка. Якщо ж приміток кілька, тоді слово «примітка» пишеться у множині і біля нього ставиться двокрапка. При певній кількості приміток їх нумерують і розташовують одна під одною в порядку послідовності їх появи в тексті роботи. Відступ від тексту до примітки становить 1,5 інтервали. Текст примітки, якщо в ній є два і більше рядків, набирають шрифтом, меншим за основний текст. Якщо примітку не вдається розташувати на тому ж аркуші, де є вказівка про неї, то в такому випадку слід утворити більш спрощену композиційну та смислову побудову тексту. Інколи примітки мають тільки нумерацію біля

тексту, що роз'яснюється, але слово «примітка» не пишеться. В такому випадку кількість приміток зростає по висхідній, у міру їх появи. Проте бажано так компонувати текст, щоб приміток було якомога менше. Перенасичення тексту примітками нівелює роботу з текстом, ускладнює сам текст під час прочитання і розуміння його.

Дотримуючись культури оформлення друкованого тексту, необхідно стежити за використанням *пробілів і однакових знаків, а також правильного написання дат, років. століть* – для наукових робіт є конкретні вимоги, які представлені в таблиці:

Знаки і пробіли	Правильне написання	Неправильне написання
Лапки	«тон» – у всьому тексті без пробілів від слова або фрази	неприпустимо використання різних лапок в одному тексті; необхідно уникати пробілів лапок від слова або фрази
Апостроф	«зв'язок» – у всьому тексті	неприпустимо використання різних видів апострофа в одному тексті
Дужки	[] – для оформлення посилань і приміток () – для оформлення посилань на додатки <...> – у випадку пропуску великої частини текста у цитаті	< > – не використовують для оформлення посилань, приміток і додатків
Крапка/ пробіл	1) ... у натюрморті (<i>Додаток 3</i>). 2) «під названими предметами» [7, с. 60].	1) у натюрморті.(додаток3). 2) "під названими предметами." [7,с.60]

Типе	1. У складних словах: <i>блакитно-жовтий</i> 2. Між словами речення для уточнення змісту: <i>Рембрандт – видатний живописець...</i>	1. У складних словах: <i>блакитно – жовтий</i> 2. Між словами речення для уточнення змісту: <i>Рембрандт — видатний живописець...</i>
Рік	У тексті: «події 1910 року»	«події 1910р.»
Століття	У XIV – XVII століттях (завжди римськими цифрами)	У 14 – 17 століттях (ніколи арабськими цифрами)

У тексті кваліфікаційної роботи можуть використовуватися **скорочення**, бажано вживати лише стандартні й розповсюджені скорочення, наприклад, при посиланнях: див. – дивися; с. – сторінка (сторінки); рис. – рисунок; мал. – малюнок; табл. – таблиця, іл. – ілюстрація. Всі нестандартні скорочення слід розшифрувати в тексті. При невеликій кількості таких скорочень перший раз слово або словосполучення пишуть повністю, а в дужках наводять скорочення: Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка (ЦДПУ); Художньо-меморіальний музей Олександра Осмьоркіна (ХММО), Кіровоградський обласний художній музей (КОХМ) та ін. Далі за текстом використовують лише це скорочення. Якщо кількість нестандартних скорочень велика, то їх перелік подають після змісту. Перелік слід друкувати двома колонками, у яких ліворуч в алфавітному порядку подають скорочення, а праворуч – їхнє детальне розшифрування. У тексті роботи за наявності переліку скорочень використовують тільки скорочення. Якщо спеціальні терміни, скорочення, символи, позначення і таке інше повторюються в роботі менше трьох разів, перелік не складають, розшифрування таких скорочень наводять у тексті при першому згадуванні. Умовні позначення на ілюстраціях розшифровують у підписах до них.

У тексті кваліфікаційної роботи дозволено робити лише однотипні скорочення, тобто одне і те ж саме слово чи словосполучення завжди скорочують однаково; одне скорочення відповідає лише одному слову або словосполученню (терміну).

2.2. Оформлення списку використаної літератури

Список використаної літератури – елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків, він відображає роботу автора зі збору та аналізу літератури, дозволяє судити про ступінь фундаментальності проведеного дослідження і охоплює документи, використані при виконанні наукової роботи. Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим твором або виписують з каталогів і бібліографічних покажчиків повністю без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв і т.ін. (при цьому враховують відповідність бібліографічного опису вимогам чинного міжнародного стандарту ГОСТ 7.1-2003, за винятком вимог ДСТУ 3582–97) / (Бюлетень ВАК України. – 2007. – № 6. – С. 9 – 17) та ДСТУ 8302:2015.

У списку літератури повинні переважати новітні видання. Кількість використаних джерел для наукової доповіді становить не менше 10 – 15 найменувань, у теоретичній роботі з «Історії образотворчого мистецтва» не менше 45 – 50 найменувань.

Список використаної літератури формується в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, він складається відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи, міжнародних і державного стандартів. Розміщення в алфавітному порядку має певні особливості, так, є деякі вимоги до наступних випадків:

- розміщення бібліографічних записів при збігу першого слова назви здійснюється за алфавітом другого слова і т. д.;
- розміщення праць одного автора – за алфавітом першого слова назви окремих творів;

- розміщення праць авторів з однаковими прізвищами – за алфавітом ініціалів авторів;

- при збігу прізвищ та ініціалів авторів – за алфавітом праць.

Розміщення бібліографічних записів різними мовами здійснюється наступним чином:

– спочатку за зведеним українсько-російським алфавітом чи мовами з кириличним алфавітом;

– потім література іноземними мовами в порядку латинського алфавіту (завжди в кінці списку).

Усі джерела, які включені в список використаної літератури, послідовно нумеруються арабськими цифрами з крапкою. Мова бібліографічного опису відповідає мові вихідних відомостей документів, тобто, якщо це видання російське або білоруське, німецьке і т.п., його приводять у списку на мові оригіналу (проте, якщо видання згадується в тексті праці, то його назву треба перекласти українською, прізвище авторів у тексті необхідно писати також українською). Проміжки між знаками та елементами опису є обов'язковими і використовуються для розрізнення знаків граматичної і приписаної пунктуації.

Обов'язковим бібліографічним елементом опису є зазначення місця видання. Допускається, згідно з чинними стандартами, скорочення назви лише таких міст і лише в області вихідних даних:

Дніпропетровськ – Д.

Санкт-Петербург – СПб.

Львів – Л.

Сімферополь – Сімф.

Одеса – О.

Тернопіль – Т.

Москва – М.

Харків – Х.

Київ – К.

Назву міста Ленінград потрібно писати повністю, бо скорочення Л., згідно з чинним ДСТУ 3582–97, зарезервовано для назви міста Львів. У всіх інших випадках назва місця видання зазначається повністю: Полтава, Кіровоград, Вінниця, Минск. Назви європейських видань також пишуться

повністю: London, Wien. Коли назва міста видання встановлена неточно, то її друкують у квадратних дужках зі знаком питання. Якщо назву міста встановити неможливо, то у квадратних дужках пишуть назву країни або «Б. м.» (без міста) і «S. l.» (sine loco).

Якщо джерело, що використовується при написанні курсової, кваліфікаційної, магістерської роботи, надруковане у відомому періодичному виданні (стаття у журналі), то назву міста (а також видавництва) не наводять.

Назву видавництва відокремлюють від назви міста двокрапкою (:), пишуть без лапок і здебільшого без слова «видавництво» та аналогічних йому. Слово «видавництво» залишають тоді, коли воно входить до власної назви. Імена видавців (фізичних і юридичних осіб) наводять у тій формі, в якій вони представлені на титульній сторінці. Якщо їх є кілька, то наводять ім'я лише першого (або виділеного поліграфічним способом) із зазначенням у квадратних дужках пропущеного.

Наприклад:

На титульній сторінці –

Видавництво «Наукова думка»

Київ

2010

VEB Gustav Fischer Verlag

Jena

У бібліографічному описі –

. – К.: Наукова думка, 2010

. – Jena: Fischer, 2012

Дату видання відокремлюють від назви видавництва (якщо її нема, то від назви міста видання) комою, рік видання позначають арабськими цифрами без слова «рік», а роки видання (якщо джерело видавалось протягом кількох років, як правило, це багатотомне видання) – арабськими цифрами, з'єднаними знаком тире (–) без пробілів:

Автор. Назва. – К.: Будівельник, 2001

Енциклопедія дизайну. В трьох томах. – К.: Світ енциклопедій, 2011-2014

Важливим є те, що навіть у тих випадках, коли дані про рік видання відсутні в джерелі, його потрібно встановити хоча би приблизно (необхідно уважно вивчити всі технічні написи про тираж, місце друку). В таких випадках дату видання наводять у квадратних дужках зі знаком питання. Позначення «б.р.» (без року) або «S. a.» (sine anno) в описі наводять у крайньому випадку.

Більш чіткий розподіл між назвою і бібліографічним описом, а також між областями та елементами бібліографічного опису здійснюється за допомогою приписних розділових знаків. До них належать:

- . крапка
- , кома
- : двокрапка
- ; крапка з комою
- ... три крапки
- / коса риска
- // дві косі риски
- () круглі дужки
- [] квадратні дужки.

Перед усіма приписними розділовими знаками, за винятком крапки і коми, та після них залишають пробіл в один друкований знак. Що стосується крапки й коми, то пробіл повинен бути лише після них. Круглі та квадратні дужки розглядають як єдиний знак, перший пробіл залишають перед відкриваючою дужкою, а другий – після закриваючої дужки (в дужках слова не відокремлюються від дужок). Аналогічно, всередині між двома скісними рисками (один знак) немає пробілу, але він обов'язково наявний перед ними і після них.

Найголовнішим елементом області фізичних характеристик у наукових посиланнях є дані про фактичну кількість сторінок у виданні (за винятком використаних видавцем для службової, рекламної та іншої інформації, яка не стосується наукової публікації). У бібліографічному описі розділу книги опис видання виконують за прийнятими для книг правилами, однак вказують лише сторінки, що належать тій частині видання, яка була використана.

Для книг арабськими цифрами вказують кількість сторінок зі скороченим (мовою оригіналу) словом «сторінок» (с. – укр. і рос.; р. – англ., франц.; s. – лат.; S. – нім.). Якщо сторінки видання пронумеровані римськими цифрами, то їхню кількість в бібліографічному описі вказують римськими цифрами. Коли частина сторінок пронумерована римськими, а частина сторінок – арабськими цифрами, то наводять обидва числа, відокремлюючи їх комою. Не пронумеровані сторінки рахують, їхню кількість подають у квадратних дужках після коми.

Приклади:

. – 196 с.

. – 479, [12] с.

. – XII, 283 с.

. – CCXCIX р.

. – [16] с.

Кількість сторінок використаного тому з багатотомного видання з нумерацією, яка починається не з цифри «1», а також частин книг, статей у збірниках і журналах вказують після скороченого позначення слова «сторінки», яке завжди пишуть з великої літери (С.). Кількість сторінок позначають або одним числом (якщо сторінка одна) – її номером, або двома числами – номерами першої та останньої сторінок праці, з'єднаними граматичним знаком пунктуації тире без пробілів (С. 12–20). Якщо сторінки не пронумеровані, то необхідно їх перерахувати, а потім їхні номери подають у квадратних дужках таким чином: С. [12–20].

Згідно державних стандартів існує правило загального позначення матеріалу, який доцільно подавати в описі документів різних видів, *наприклад*:

[Електронний ресурс], [Рукопис], [Образотворчий матеріал], [Ноти], [Карти].

Дані ресурси включають у загальний список використаних джерел за алфавітом, вказують автора (якщо він є), назву і всі відомості, а потім вказують у квадратних дужках на специфіку використаного ресурсу. Недопустимо вказувати лише адресу електронного видання без вказівки на автора і назву

матеріалу під загальною рубрикацією «Електронні ресурси» або «Інтернет-ресурси», що виглядало б таким чином:

http://moodle.oa.edu.ua/file.php/1/Library_Standart_DSTU_GOST_7.1_2006.pdf

Всі електронні ресурси мають назву матеріалу і ця назва обов'язково вказується в списку використаної літератури за загальноприйнятими стандартами. Мова бібліографічного опису відповідає мові вихідних відомостей документу. Бібліографічні описи для різних типів видань розрізняються за формою, змістом і набором елементів. Нижче подано приклади оформлення типових бібліографічних описів основних типів видань.

ПРИКЛАД ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ У СПИСКУ ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	1. Блохина И. В. Всемирная история костюма, моды и стиля / И. В. Блохина. Минск: Харвест, 2007. 391 с. 2. Матюх Н. Д. Що дорожче срібла-золота / Наталія Дмитрівна Матюх. Київ: Асамблея діл. кіл.: Ін-т соц. іміджмейкінгу, 2006. 311 с. (Ювеліри України; т. 1). 3. Чепель Н. П. Повертаючи стиль / Н. П. Чепель. Київ: ПАРАПАН, 2004. 240 с.
Два автори	1. Василенко В. Кераміка, гончарство, графіка / В. Василенко, Г. Севру. Київ: Мистецтво, 1996. 31 с. 2. Суберляк О. В. Технологія переробки полімерних та композиційних матеріалів: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. В. Суберляк, П. І. Баштанник. Львів: Растр-7, 2007. 375 с.
Три автори	1. Крвавич Д. П. Українське мистецтво: навч. посібн.: У 3 ч. / Д. П. Крвавич, В. А. Овсійчук, С. О. Черепанова. Львів: Світ. Ч.3. 2005. 268 с.
Чотири автори	1. Основні поняття образотворчого мистецтва: Навч.-метод. посіб. для вчителів / Г. А. Полякова, Л. І. Божко, О. О. Лейбіна, П. Л. Власенко. Харків: Скорпион, 2001. 160 с.

<p>П'ять і більше авторів</p>	<p>1. Формування здорового способу життя молоді: навч.-метод. посіб. для працівників соц. служб для сім'ї, дітей та молоді / [Т. В. Бондар, О. Г. Карпенко, Д. М. Дикова-Фаворська та ін.]. Київ: Укр. ін-т соц. дослідж., 2005. 115 с. (Серія «Формування здорового способу життя молоді»: у 14 кн., кн. 13).</p> <p>Або:</p> <p>1. Управління рекреаційними територіями: монографія / [О. М. Гаркуша та [ін.]; Акад. екон. наук України, Чорномор. держ. ун-т ім. Петра Могили. Миколаїв: Іліон, 2010. 235 с.</p> <p>1. Загальна психологія / за ред. С. Д. Максименка. 2-ге вид. Вінниця: Нова Книга, 2004. 704 с.</p>
<p>Без автора</p>	<p>1. Історія декоративного мистецтва України / [гол. ред. Г. І. Скрипнік]: У 5 т. Київ: НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського, 2010. Т.1. 2010. 680 с.</p>
<p>Багатотомний документ</p>	<p>1. Кириченко О. І. Формування культурного простору Єлисаветграда як «міста – військового поселення» в контексті державних інтересів (середина XVIII – друга половина XIX століття) // Проблеми гуманітарних наук: Наукові записки Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [Ред. кол. Т. Біленко та ін.]. Дрогобич: Ред-вид. відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2012. Вип. 30. Історія. 208 с. С. 30-44</p> <p>2. Коваленко Л. Упровадження інтерактивних технологій навчання як фактор професійно-особистісного розвитку педагогічних кадрів у системі післядипломної педагогічної освіти // Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»: зб. наук. праць. Переяслав-Хмельницький, 2008. Випуск № 16. С.98-101</p>
<p>Статті у збірниках: матеріали конференцій, семінарів, збірники наукових праць</p>	

<p>Частина книги, періодичного, продовжуваного видання (журнала, альманаха)</p>	<p>1. Анненкова Л. Стиль галантного века // Юный художник. 1999. №1. С. 44-46 2. Зеров М. Поетична діяльність Куліша // Українське письменство ХІХ ст. Від Куліша до Винниченка: (нариси з новітнього українського письменства): статті. Дрогобич, 2007. С. 245-291</p>
<p>Словники, енциклопедії</p>	<p>1. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 376 с. 2. Корінний М. Короткий термінологічний словник з української та зарубіжної культури / М. Корінний, Г. Потапов, В. Шевченко. Київ: Україна, 2000. 182 с. 3. Популярная художественная энциклопедия: Архитектура. Живопись. Скульптура. Графика. Декоративное искусство / [гл. ред. В. М. Полевой]: В 2-х кн. М.: Сов. энцикл., 1986. Кн. 1. 447 с., ил.; Кн. 2. 432 с., ил. 4. Українсько-німецький тематичний словник [уклад. Н. Яцко та ін.]. Київ: Карпенко, 2007. 219 с.</p>
<p>Каталоги</p>	<p>1. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області: каталог-довідник / [авт.-упоряд. М. Зобків та ін.]. Львів: Новий час, 2003. 160 с.</p>
<p>Дисертації та автореферати дисертацій</p>	<p>1. Коломієць Н. А. Дидактичні засади застосування інтерактивних методів навчання молодших школярів: дисертація ... канд. пед. наук: 13.00.09. Київ, 2009. 272 с. 2. Никонова А. В. Формирование стиля рококо во французской архитектуре и салонная культура Франции первой половины XVIII века: автореф. дис. на соискание научн. степени канд. искусствов-я: спец. 18.00.01 «Искусствоведение». М., 1999. 28 с.</p>
<p>Архівні документи</p>	<p>І. Державний архів Кіровоградської області. Матеріали Строительного комитета г. Елисаветграда: Прошения жителей города об отводе городских мест под постройку каменных домов (с 22 января 1847 г. до 13 марта 1850 г.). ДАКО. Ф. 18, оп. 1. Д. 448, л. 1 – 95</p>

Електронні ресурси	1. Ясієвич В. Стиль рококо. URL: http://ukr.sovfarfor.com/styl-moda/385-styl-rokoko.html
Видання іноземною мовою	1. Srnenska D. Francuzska rococova grafika zo zbirok Mirbachovho palaca Tatra. Tatra-Bratislava, 1987. 166 с.

Видання іноземною мовою (англійською, німецькою тощо) вказуються у Списку використаної літературі мовою оригінала (в тексті, якщо є посилання з прикладом назви, необхідний переклад українською).

2.3. Вимоги до оформлення додатків

Додатки оформлюють як продовження наукової доповіді на останніх сторінках. Додатками є ілюстративний матеріал, методичний ряд виконання творчої роботи який слугує повноті сприйняття роботи, це фотоматеріали, які демонструють етапи виконання творчої роботи, а також кінцевий результат – сама творча робота. Додатки виносять за межі основного тексту наукової доповіді для полегшення користування основним текстом. Ці матеріали необхідні як документальна основа роботи, вони можуть мати самостійну цінність або можуть бути використані на практиці.

Підпис у додатках подається повністю під ілюстрацією, вказується автор і назва, техніка виконання. Якість ілюстрацій повинна забезпечувати їх чітке відтворення.

Додатки мають власний титульний аркуш. На титульному аркуші додатків вверху пишеться центровим способом жирним шрифтом великими літерами (кеглем 28) з пробілами без всіляких позначок слово Д О Д А Т К И.

Кожен додаток починається з нової сторінки, його номер і само слово «Додаток» друкується звичайним шрифтом у правому верхньому куті малими літерами з першої великої, симетрично до тексту сторінки, над ілюстрацією з двома інтервалами між словом і ілюстрацією або іншим видом додатку:

друкують слово «Додаток 1», «Додаток А» і арабську цифру або велику літеру, що позначає додаток (це повинно співпадати з позначенням додатків у тексті роботи). Між словом «Додаток» і його номером (або літерою) – один пробіл. У разі використання літерації (нумерації за допомогою літер в алфавітному порядку) вживаються не всі літери, не можна застосовувати такі літери українського алфавіту: Г, Є, Ї, Й, О, Ч, Ь. Якщо наявний лише один додаток, його можна не нумерувати.

Кожну ілюстрацію слід виконувати на однієї сторінці в кольорі високої якості. Назву ілюстрації і пояснювальні підписи пишуть через півтора інтервали від ілюстрації звичайним шрифтом невеликим літерами (прописними починається кожна частина підпису, яка відділяється крапкою, в кінці підпису крапка не ставиться), розміщують послідовно під ілюстрацією, вирівнюючи по правому краю ілюстрації. Підпис ілюстрацій з образотворчого мистецтва створюється в такій послідовності: прізвище автора, ініціали, назва твору (без лапок), рік створення, техніка виконання (можна вказати розміри, якщо вони відомі, а в кінці – місце збереження, якщо це відомо: музей, приватна колекція, власність автору тощо, але – рядком нижче через 1,5 інтервали), після кожної частини ставиться крапка:

- *наприклад:*

Петренко А. С. Натюрморт з квітами, 2019. Папір, акварель. 50,0 × 40,0

Фотознімки розміром близьким до формату А4 наклеюють на стандартні аркуші білого паперу формату А4.

При виконанні теоретичної кваліфікаційної роботи з історії образотворчого мистецтва додатки надаються у вигляді окремої частини (альбом ілюстрацій формату А3) і в титульному аркуші вказується вся інформація про тему і автора кваліфікаційної роботи, далі подається список додатків у тієї послідовності, як вони розміщені в альбомі.

2.4. Н у м е р а ц і я

До загального обсягу кваліфікаційної роботи, визначеного правилами, не входять додатки, список використаних джерел, таблиці та рисунки, які повністю займають площу сторінки, але всі сторінки зазначених елементів кваліфікаційної роботи підлягають суцільній нумерації. Першою сторінкою кваліфікаційної роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють арабськими цифрами у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Наприклад:

1

Нумерацію сторінок, рисунків (малюнків), таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №. Такі структурні елементи, як перелік умовних позначень, список використаних джерел не мають порядкового номера. Всі аркуші, на яких розміщені згадані структурні елементи роботи, нумерують звичайним чином.

Готова робота повинна бути здана на кафедру в зазначений термін у вигляді спеціально підготовленого рукопису: наукова доповідь прошита за типом брошури.

РОЗДІЛ ІІІ

ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

3.1. Процедура захисту

Захист кваліфікаційної роботи відбувається на засідання Державної екзаменаційної комісії у формі наукової доповіді тривалістю до 10 хвилин. Він супроводжується показом і коментарем наочного матеріалу (творчої роботи, виготовленої наочності з історії образотворчого мистецтва, схем, графіків тощо). Захист може супроводжуватись мультимедійною презентацією.

Після доповіді студент відповідає на запитання членів комісії та учасників засідання, на зауваження, що висловлені в обговоренні чи у рецензії. Відповіді мають бути чіткими, конкретними і лаконічними. Науковий керівник характеризує особу, яка захищає роботу, її ставлення до роботи тощо. Коли керівник відсутній на захисті з поважних причин, то він подає письмовий відгук.

3.2. Критерії оцінювання

Загальна оцінка виконання і захисту студентом випускної кваліфікаційної роботи бакалавра виставляється членами Державної екзаменаційної комісії за розробленими кафедрою критеріями. Результати захисту кваліфікаційної роботи визначаються за 100-бальною шкалою, за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно» і «незадовільно») та за шкалою ЄКТС (А, В, С, D, E, FX, F). Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи визначаються з урахуванням специфіки галузі знань, з якої була виконана робота. Оцінювання кваліфікаційної роботи містить 3 складники:

– зміст роботи (максимальна кількість балів – 50); – оформлення роботи (максимальна кількість балів – 10); – захист роботи (максимальна кількість балів – 40).

Критерії оцінювання кваліфікаційних робіт

Оцінки / бали	Вимоги
Оцінка А «відмінно» (90-100 балів):	<p>Робота виконана самостійно та характеризується науковою достовірністю, творчим підходом реалізації ідей та художнього задуму, глибиною і повнотою розкриття теми, багатим фактичним матеріалом, самостійно дібраними аргументованими прикладами, кількість яких достатня для обґрунтованих висновків й узагальнень. У роботі відбито особистий погляд автора. Роботі притаманне чітке структурування: аналітичне визначення мети і завдань, об'єкту, предмета дослідження, елементів новизни та практичного значення, загальнонаукових і конкретно спеціальних методів дослідження. Робота є композиційно довершеною. Зміст роботи відповідає методичному пошуку створення авторського твору відповідного напрямку, виду та жанру образотворчого мистецтва. Використано різноманітні джерела інформації. Робота відзначається ідейністю, виразністю образотворчих засобів відповідно до обраного напрямку та техніки виконання. Обсяг відповідає визначеним нормам. Під час захисту студент чітко формулює мету роботи та її завдання, коротко і доступно викладає зміст і робить узагальнені висновки. Уміло використовує систему аргументації під час відповіді на запитання. Студент виявив високий рівень компетентності.</p>

Оцінка В «добре»
(82- 89 балів)

Робота виконана самостійно, характеризується науковою достовірністю, творчим підходом реалізації ідей та художнього задуму, глибиною і повнотою розкриття теми, багатим фактичним матеріалом, самостійно дібраними аргументованими прикладами, кількістю яких достатня для обґрунтованих висновків й узагальнень. У роботі відбито особистий погляд автора. Роботі притаманне чітке структурування: аналітичне визначення мети і завдань, об'єкту, предмета дослідження, елементів новизни та практичного значення, загальнонаукових і конкретно спеціальних методів дослідження. Робота є композиційно довершеною. Зміст роботи відповідає методичному пошуку створення авторського твору відповідного напрямку, виду та жанру образотворчого мистецтва. Використано різноманітні джерела інформації, але студент не завжди критично ставиться до використаних джерел та літератури, допускає нечисленні граматичні та стилістичні помилки. Робота відзначається ідейністю, виразністю образотворчих засобів відповідно до обраного напрямку та техніки виконання. Обсяг відповідає визначеним нормам. Під час захисту студент чітко формулює мету роботи та її завдання, коротко і доступно викладає зміст і робить узагальнені висновки. Уміло використовує систему аргументації під час відповіді на запитання, однак відчуває труднощі щодо обґрунтування деяких положень. Студент виявив достатній рівень компетентності.

Оцінка С «добре»
(74-81 бали)

Робота виконана самостійно та характеризується науковою достовірністю, творчим підходом реалізації ідей та художнього задуму, глибиною і повнотою розкриття теми, багатим фактичним матеріалом, самостійно дібраними аргументованими прикладами, кількістю яких достатня для обґрунтованих висновків й узагальнень. У роботі відбито особистий погляд автора. Роботі притаманне чітке структурування: аналітичне визначення мети і завдань, об'єкту, предмета дослідження, елементів новизни та практичного значення, загальнонаукових і конкретно спеціальних методів дослідження. Робота є композиційно довершеною. Зміст роботи відповідає методичному пошуку створення авторського твору відповідного напрямку, виду та жанру образотворчого мистецтва. Використано різноманітні джерела інформації, але студент не завжди критично ставиться до використаних джерел та літератури, мають місце окремі неточності; студент допускає нечисленні граматичні та стилістичні помилки. Робота відзначається ідейністю, виразністю образотворчих засобів відповідно до обраного напрямку та техніки виконання, однак студент відчуває труднощі щодо їх обґрунтування. Обсяг відповідає визначеним нормам. Під час захисту студент чітко формулює мету роботи та її завдання, коротко і доступно викладає зміст і робить узагальнені висновки. Уміло використовує систему аргументації під час відповіді на запитання, однак відчуває труднощі щодо обґрунтування деяких положень. Студент виявив достатній рівень компетентності.

Оцінка Д
«задовільно»
(64-73 бали)

Робота виконана самостійно та характеризується науковою достовірністю, творчим підходом реалізації ідей та художнього задуму, глибиною і повнотою розкриття теми, багатим фактичним матеріалом, самостійно дібраними аргументованими прикладами, але кількість їх недостатня для обґрунтованих висновків й узагальнень. У роботі відбито особистий погляд автора. Роботі притаманне чітке структурування: аналітичне визначення мети і завдань, об'єкту, предмета дослідження, елементів новизни та практичного значення, загальнонаукових і конкретно спеціальних методів дослідження. Робота є композиційно довершеною. Зміст роботи відповідає методичному пошуку створення авторського твору відповідного напрямку, виду та жанру образотворчого мистецтва. Використано різноманітні джерела інформації, але студент не вміє критично ставитися до використаних джерел та літератури, мають місце окремі неточності; студент допускає численні граматичні та стилістичні помилки. Робота відзначається ідейністю, але не завжди виразністю образотворчих засобів відповідно до обраного напрямку та техніки виконання, студент відчуває труднощі щодо обґрунтування їх використання. Обсяг відповідає визначеним нормам. Під час захисту студент формулює мету роботи та її завдання, коротко і доступно викладає зміст і робить узагальнені висновки, проте не вміє використовувати систему аргументації під час відповіді на запитання, відчуває труднощі щодо обґрунтування деяких положень. Студент виявив середній рівень компетентності.

<p>Оцінка Е «задовільно» (60-63 бали)</p>	<p>Робота виконана самостійно та характеризується науковою достовірністю, творчим підходом реалізації ідей та художнього задуму, певним фактичним матеріалом, самостійно дібраними прикладами, але кількість їх недостатня для обґрунтованих висновків й узагальнень. У роботі не відбито особистий погляд автора. Роботі притаманне чітке структурування: аналітичне визначення мети і завдань, об'єкту, предмета дослідження, елементів новизни та практичного значення, загальнонаукових і конкретно спеціальних методів дослідження. Робота є композиційно довершеною, однак студент допустив неакуратність та неточність у техніці виконання. Зміст роботи відповідає методичному пошуку створення авторського твору відповідного напрямку, виду та жанру образотворчого мистецтва. Використано різноманітні джерела інформації, але студент не вміє критично ставитися до використаних джерел та літератури, мають місце окремі неточності; студент допускає численні граматичні та стилістичні помилки, порушення принципів логічного і послідовного викладу матеріалу; мають місце окремі фактичні помилки і неточності. Робота відзначається ідейністю, але не завжди виразністю образотворчих засобів відповідно до обраного напрямку та техніки виконання, студент відчуває труднощі щодо обґрунтування їх використання. Обсяг відповідає визначеним нормам. Під час захисту студент не здатний чітко сформулювати мету роботи та її завдання, викласти зміст і зробити узагальнені висновки, не вміє використовувати систему аргументації під час відповіді на запитання, відчуває труднощі щодо обґрунтування деяких положень. Студент виявив середній рівень компетентності.</p>
---	--

<p>Оцінка FX «незадовільно» (35-59 балів)</p>	<p>Робота виконана не самостійно, характеризується науковою недостовірністю, відсутній творчий підхід реалізації ідей та художнього задуму, неточність використання фактичного матеріалу, кількість якого недостатня для обґрунтованих висновків й узагальнень. У роботі не відбито особистий погляд автора. Роботі притаманне чітке структурування: аналітичне визначення мети і завдань, об'єкту, предмета дослідження, елементів новизни та практичного значення, загальнонаукових і конкретно спеціальних методів дослідження, але робота не є композиційно довершеною, студент допустив неакуратність та неточність у техніці виконання. Зміст роботи відповідає методичному пошуку створення авторського твору відповідного напрямку, виду та жанру образотворчого мистецтва. Використано різноманітні джерела інформації, але недостатня кількість глибоких наукових джерел з теми та студент не вміє критично ставитися до використаних джерел та літератури, мають місце окремі неточності; студент допускає численні граматичні та стилістичні помилки, порушення принципів логічного і послідовного викладу матеріалу. Робота не відзначається ідейністю, виразністю образотворчих засобів відповідно до обраного напрямку та техніки виконання, студент відчуває труднощі щодо обґрунтування їхнього використання. Обсяг відповідає визначеним нормам. Під час захисту студент не здатний чітко сформулювати мету роботи та її завдання, викласти зміст і зробити узагальнені висновки, не вміє використовувати систему аргументації під час відповіді на запитання, відчуває труднощі щодо обґрунтування деяких положень. Студент виявив низький рівень компетентності.</p>
<p>Оцінка F «незадовільно» (0-34 бали)</p>	<p>Робота не виконана, відсутній творчий підхід реалізації ідей та художнього задуму. У роботі не відбито особистий погляд автора. Задум не відзначається ідейністю, виразністю образотворчих засобів відповідно до обраного напрямку та техніки виконання, студент відчуває труднощі щодо вибору техніки виконання творчої роботи. Обсяг не відповідає визначеним нормам. Студент виявив низький рівень компетентності.</p>

Л і т е р а т у р а

1. Кириченко О.І. Методичні рекомендації до написання та оформлення курсових, кваліфікаційних і магістерських робіт з дисциплін образотворчого циклу / Автор-укладач: канд. мист-ва, доцент кафедри хореогр. дисциплін, образотв. мист-ва та дизайну О.І.Кириченко. Кіровоград, 2016. 50 с.

2. Методичні рекомендації для студентів з підготовки та оформлення есе, рефератів, індивідуальних завдань, наукових тез, доповідей і статей / Укладачі: Данилишин Б.М., д.е.н., проф., акад. НАН України та інш. Київ: КНЕУ, 2018. 46 с.

3. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах: методичні рекомендації / автори-укладачі: О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець; редколегія: В. С. Пашкова, О. В. Воскобойнікова-Гузева, Я. Є. Сошинська, О. М. Бруй; Науково-технічна бібліотека ім. Г. І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»; Українська бібліотечна асоціація. Київ: УБА, 2016. Електрон. вид. 1електрон. опт. диск (CD-ROM). 117с. ISBN978-966-97569-2-3

4. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації»: 03 лютого 2017 р. за № 155/30023. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17>

5. Національний стандарт України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».